

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 14 ноември 2023 г.
(OR. en)

15417/23

COPS 547
POLMIL 303
EUMC 477
TRANS 505
UD 259

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От:	Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от г-жа Martine DEPREZ, директор
Дата на получаване:	14 ноември 2023 г.
До:	Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на Европейския съюз
№ док. Ком.:	JOIN(2023) 37 final
Относно:	СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА относно изпълнението на плана за действие за военната мобилност 2.0 от ноември 2022 г. до октомври 2023 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ JOIN(2023) 37 final.

Приложение: JOIN(2023) 37 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

ВЪРХОВЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
НА СЪЮЗА ПО ВЪПРОСИТЕ
НА ВЪНШНИТЕ РАБОТИ И
ПОЛИТИКАТА НА СИГУРНОСТ

Брюксел, 13.11.2023 г.
JOIN(2023) 37 final

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

**относно изпълнението на плана за действие за военната мобилност 2.0 от ноември
2022 г. до октомври 2023 г.**

СЪВМЕСТЕН ДОКЛАД ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно изпълнението на плана за действие за военната мобилност 2.0 от ноември 2022 г. до октомври 2023 г.

I — ВЪВЕДЕНИЕ

1. В стратегическия компас за сигурността и отбраната¹ от март 2022 г. бе потвърдено, че значителното подобряване на военната мобилност е от жизненоважно значение за европейската сигурност и отбрана, по-специално в контекста на агресивната война на Русия срещу Украйна. Той дава възможност на силите на държавите — членки на ЕС, да реагират бързо и в необходимия мащаб при кризи, които възникват по външните граници на ЕС и отвъд тях, включително чрез възможно най-бързо и безпроблемно придвижване на материални средства за военни цели. В съответствие със стратегическия компас в плана на ЕС за действие за военната мобилност 2.0² се осигурява всеобхватна рамка за развитие на добре свързана мрежа за военна мобилност, с отличаваща се със съкратени срокове на реакция и подходяща, сигурна, устойчива и издръжлива транспортна инфраструктура и способности.
2. Настоящият първи доклад относно напредъка по плана на ЕС за действие за военната мобилност 2.0 отразява текущата работа на различните институции, органи и агенции на Съюза за изпълнение на действията в основните приоритетни области, набелязани в плана. В него също така е посочен, когато това е необходимо, напредъкът, постигнат в различните области след последния доклад за напредъка по плана за действие за военната мобилност от 2018 г., който беше представен през септември 2021 г.³
3. В плана за действие се предвижда стратегически подход, насочен към ефективното включване на широк кръг заинтересовани страни, включително в държавите членки. По този начин се улесняват съгласуваността и връзките между дейностите на държавите членки — включително чрез съответните различни проекти по линия на постоянното структурирано сътрудничество (ПСС), по-специално чрез проектите относно военната мобилност и логистичните центрове⁴ — и работните направления на равнището на ЕС по целия спектър от теми. Както е предвидено в плана за действие, първата „годишна проява“, свързана с военната мобилност, се проведе през юни 2023 г. под егидата на шведското председателство на Съвета, в която участваха експерти от институциите на ЕС, съответните проекти по линия на ПСС и партньори като НАТО.

II — МУЛТИМОДАЛНИ КОРИДОРИ И ЛОГИСТИЧНИ ЦЕНТРОВЕ

A. Финансиране на транспортната инфраструктура с двойно предназначение

4. Многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. съдържа бюджет от 1,69 милиарда евро за съфинансиране на транспортна инфраструктура с двойно предназначение чрез Механизма за свързване на Европа (МСЕ). През септември 2021 г. Комисията обяви първата покана за представяне на предложения за проекти. Първоначално

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/bg/pdf>

² [План за действие за военната мобилност 2.0.pdf \(europa.eu\)](#)

³ Съвместен доклад до Европейския парламент и съвета относно изпълнението на плана за действие за военната мобилност от октомври 2020 г. до септември 2021 г. {JOIN(2021) 26 final}.

⁴ Мрежа от логистични центрове в Европа и подкрепа за операциите.

- беше планирано Комисията да публикува ежегодни покани за представяне на предложения за проекти с ориентировъчни бюджети в размер на 330 милиона евро⁵.
5. След непровокираната агресия на Русия срещу Украйна Комисията значително засили подкрепата си за транспортната инфраструктура с двойно предназначение за военна мобилност, като ускори оценката на предложенията и изтегли наличния бюджет към по-ранен период.
 6. През май 2022 г. Комисията отпусна средства от ЕС за съфинансиране на 22 проекта за всички видове транспорт на обща стойност 339 милиона евро в 15 държави членки⁶.
 7. Комисията премина към втората покана за представяне на предложения и я обяви през май 2022 г. с ориентировъчен бюджет отново от 330 милиона евро. Държавите членки откликнаха на поканата с повишен интерес и поискаха сума за съфинансиране от ЕС в размер на общо 1,39 милиарда евро, която беше четири пъти по-голяма от отпуснатия бюджет. Поради високото качество на проектите и спешната необходимост да се отговори на новата геополитическа среда през ноември 2022 г. Комисията избра 35 проекта на обща стойност 616 милиона евро за съфинансиране от ЕС⁷.
 8. В резултат на това в 18 държави членки се изпълняват общо 57 текущи проекта със съфинансиране от ЕС в размер на 944 милиона евро. 35 % от тази сума са предназначени за железопътния транспорт, 28 % — за автомобилния транспорт, 21 % — за летищата и 16 % — за проекти за морска инфраструктура. Най-често срещаните видове съфинансирани проекти включват подобрения на железопътния капацитет (основно с цел да се гарантира движението на влакове с обща дължина 740 m); подобрения на автомагистрали (по-специално виадукти и пътни мостове) и подобряване на капацитета на летищата; увеличаване на способностите за мултимодално обработване, както и подобряване на капацитета и свързаността на пристанищата.
 9. Третата и последна покана за представяне на предложения беше обявена през май 2023 г., като крайният срок за представяне на проекти беше през септември 2023 г. с цел използване на оставащия бюджет от около 790 милиона евро. До момента третата покана предизвика най-голям интерес от страна на държавите членки: 22 държави членки кандидатстваха със 112 проекта за общ размер на поисканото съфинансиране от ЕС в размер на 3,7 милиарда евро, като по този начин надвишаването достигна 4,7 пъти. Очаква се Комисията да публикува решението за отпускане на безвъзмездни средства за третата покана в началото на 2024 г. С изпълнението на третата покана за представяне на предложения е много вероятно общият бюджет, наличен за транспортна инфраструктура с двойно предназначение за военна мобилност в рамките на настоящата МФР, да бъде изчерпан.
 10. И накрая, в декларацията от неофициалното заседание на Европейския съвет в Гранада от октомври 2023 г. лидерите на ЕС отново потвърдиха съсредоточаването на своите усилия върху военната мобилност⁸.

⁶ Решение за изпълнение на Комисията от 24.5.2022 г. относно подбора на проекти за военна мобилност след поканата за представяне на предложения от 2021 г. за отпускане на безвъзмездни средства по Механизма за свързване на Европа — Транспортен сектор съгласно Решение за изпълнение С (2021) 5763, { С(2022) 3261 final}.

⁷ Решение за изпълнение на Комисията от 11.4.2023 г. относно подбора на проекти за военна мобилност след поканата за представяне на предложения от 2022 г. за отпускане на безвъзмездни средства по Механизма за свързване на Европа — Транспортен сектор съгласно Решение за изпълнение С (2021) 5763, {С(2023) 2298 final}.

⁸ Декларацията от Гранада, Европейски съвет, 6 октомври 2023 г., <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2023/10/06/granada-declaration>

11. На 15 юни 2023 г. Съветът на директорите на Европейската инвестиционна банка одобри „Стратегическа инициатива за европейска сигурност ПЛЮС“. С инициативата се предоставят повече средства за инвестиции в областта на сигурността и отбраната — до 8 милиарда евро през текущия многогодишен финансов период 2021—2027 г. — като обхватът е по-голям и като допълнителни области включва по-специално военната мобилност и критичната инфраструктура. Европейската инвестиционна банка признава, че геополитическата среда е променена и е довела до увеличаване на нуждите от финансиране в различни области, свързани с европейската сигурност и сектора на отбраната, включително неговите вериги на доставки. Като се има предвид естеството на тези активи и инвестиции, следващата стъпка ще бъде да се набележат потенциални проекти. Начините за подпомагане на тази област вече се обсъждат с Европейската комисия.

Б. Преразглеждане на трансевропейските транспортни мрежи

12. На 14 декември 2021 г. Комисията представи предложението си за преразглеждане на Регламента за трансевропейските транспортни мрежи⁹. То съдържа два ключови аспекта, които биха улеснили военната мобилност в рамките на ЕС и извън него: първо, някои изисквания към транспортната инфраструктура, по-специално за железопътния транспорт, са повишени; и второ, осъвременените карти в някои случаи отразяват и военните нужди. На 27 юли 2022 г. Комисията представи изменено предложение, в което се отразява променената геополитическа ситуация¹⁰.
13. Процесът на преразглеждане на трансевропейските транспортни мрежи подлежи на обикновената законодателна процедура, което означава, че Съветът и Парламентът трябва да постигнат съгласие по окончателния текст на регламента въз основа на предложението на Комисията. Съветът постигна съгласие относно общия подход на 5 декември 2022 г.¹¹. Междувременно Европейският парламент прие своя доклад и мандат за преговори на 13 април 2023 г.¹². В него се съдържа предложение за нов член 47а относно военната мобилност. По-специално с този член ще се изисква държавите членки да вземат предвид нуждите от военна мобилност при изграждането или модернизирването на инфраструктурата на трансевропейската транспортна мрежа¹³. Освен това Комисията ще бъде задължена съгласно новия член да извърши проучване относно широкомащабните движения на военни части с кратко предизвестие¹⁴.
14. До момента са проведени четири политически тристранни срещи между Съвета, Европейския парламент и Комисията с очакването, че преговорите биха могли да бъдат

⁹ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа (COM (2021) 812).

¹⁰ Изменено предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно насоките на Съюза за развитието на трансевропейската транспортна мрежа, за изменение на регламенти (ЕС) 2021/1153 и (ЕС) № 913/2010 и за отмяна на Регламент (ЕС) 1315/2013 (COM/2022/384 final).

¹¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15058-2022-INIT/bg/pdf>

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0147_BG.html#_section1

¹³ „1. При изграждането или модернизирването на инфраструктурата по трансевропейската транспортна мрежа държавите членки оценяват необходимостта, целесъобразността и осъществимостта да се надградят изискванията, посочени[те] в глава III, с цел приспособяване към теглото, размера или мащаба на военния транспорт на войски и материали.“

¹⁴ „2. До... [една година след влизането в сила на настоящия регламент] Комисията извършва проучване, за да установи възможностите за широкомащабни движения с кратко предизвестие в рамките на Съюза, включително по стратегически маршрути, с цел укрепване на двойното предназначение на инфраструктурата на трансевропейската транспортна мрежа. Проучването предоставя елементи за дългосрочно планиране на инфраструктурата за целите на мобилността с двойно предназначение. В хода на това проучване Комисията се консултира с държавите членки.“

приключени от испанското председателство на Съвета до края на 2023 г. и регламентът би могъл да влезе в сила през пролетта на 2024 г.

В. Военни изисквания

15. С оглед на по-нататъшното съгласуване на стандартите за трансевропейската транспортна мрежа и за военната транспортна мрежа на ЕС, на 23 октомври 2023 г. Съветът прие преразгледаните военни изисквания, включително приложение II „Мултимодални транспортни коридори“. Процесът на преразглеждане включваше и консултации с НАТО. Разширеният обхват на военните изисквания включва логистични центрове, инфраструктура за веригата за доставки на гориво, изводи, направени относно агресивната война на Русия срещу Украйна, и военни критерии за оценка на предложенията за проекти за инфраструктура с двойно предназначение.
16. В новото приложение относно инфраструктурата на веригата за доставки на гориво¹⁵ се очертават техническите спецификации за горивните системи, съоръженията и оборудването, за да се гарантира, че те са в състояние ефективно да подпомагат широкомащабни военни движения, като същевременно поддържат оперативната съвместимост със стратегически партньори като НАТО. В него се съдържат същите изисквания като стандартите, използвани от НАТО, които бяха споделени с Военния секретариат на ЕС (VSEC)¹⁶. Като част от военните изисквания, настоящото приложение дава възможност за потенциално бъдещо съфинансиране на инфраструктурни проекти за веригата на доставки на горива с двойна употреба в рамките на Механизма за свързване на Европа, за да се стимулират държавите членки да инвестират в своята инфраструктура за веригата на доставки на горива.

Г. Дългосрочно планиране на инфраструктурата за краткосрочно и мащабно придвижване на военни сили

17. Службите на Комисията, съвместно с Европейската служба за външна дейност (ЕСВД), включително VSEC, предоставиха на държавите членки обяснителна бележка относно методиката на подхода и графика за проучване на възможностите за широкомащабни движения с кратко предизвестие с цел подобряване на устойчивостта във връзка с горивата, дългосрочното планиране на инфраструктурата и оптималното ѝ използване. Работата по проучването започна и следва да приключи до пролетта на 2024 г. На първия етап, който започна през юли тази година и който понастоящем се изпълнява в тясно сътрудничество с държавите членки, ще бъдат определени основните коридори за широкомащабни движения на личен състав и материали за военни цели с кратко предизвестие в случай на конфликт или за военни учения. При втория етап ще се установят пропуските в инфраструктурата по основните коридори, определени като приоритетни за движението на военни сили. На третия етап ще трябва да се набележат действия, за да се намалят пропуските и да се гарантира, че личният състав и материалните средства за военни цели могат да се придвижват безпроблемно. С общата цел за по-добро приоритизиране на необходимите инвестиции, които насърчават широкомащабни движения на военни части с кратко предизвестие, проучването подкрепя целта за изграждане на добре структурирана мрежа, както и капацитет за транспортиране и съхранение на опасни товари и наличие на необходимите количества гориво.

¹⁵ Вж. „Военни изисквания за военна мобилност в рамките на ЕС и извън него“, ST 10440/23, приложение XI, одобрени от Съвета на ЕС на 23 октомври 2023 г. (за определяне).

¹⁶ Документ „Технически критерии и стандарти на НАТО за съоръжения за горива, масла и смазочни материали“, „АС/4-N (2017) 0002 (INV)“ от 19 януари 2017 г., изменен на 9 юни 2023 г.

18. Тази работа ще увеличи полезното взаимодействие между политиката за трансевропейската транспортна мрежа и военната мобилност на ЕС, като същевременно ограничениите ресурси се използват по най-ефективния начин. Набелязаните действия за намаляване на пропуските и за укрепване на военната мобилност ще представляват важен принос както за бъдещото съфинансиране по линия на МСЕ, така и за националните инвестиционни приоритети на държавите членки. Анализът ще се използва и от Европейската инвестиционна банка като основа при определянето, в тясно сътрудничество с Комисията, на проекти с двойна употреба с висока добавена стойност в областта на отбраната.
19. Чрез него държавите членки ще могат да координират по-добре планирането си с други държави членки, за да се гарантира еднакво качество на инфраструктурата по целия коридор, който преминава през няколко държави членки. Това ще доведе и до по-добра координация между министерствата на отбраната и министерствата на инфраструктурата на държавите членки. Освен това анализът ще допринесе за по-тясно сътрудничество и синхронизация между държавите членки при инвестирането в инфраструктура, с което се насърчава по-добрата свързаност при осигуряването на широкомащабно движение на военни части на европейско равнище.

Д. Достъп до въздушното пространство и аеронавигационното обслужване във въздушното пространство (Единното европейско небе и SESAR)

20. Европейската агенция по отбрана (ЕАО) и съответните служби на Комисията продължиха сътрудничеството си за осигуряване на достъп до въздушното пространство и аеронавигационното обслужване за гражданското и военното въздухоплаване в контекста на Единното европейско небе (ЕЕН) и свързания с него проект за модернизирание на управлението на въздушното движение (SESAR). Всяка липса на оперативна съвместимост между военните и гражданските системи може да създаде рискове за военните сили по отношение на достъпа до въздушното пространство и използването на навигационно обслужване. В някои случаи това може да бъде предизвикателство, по-специално когато военните сили предоставят услуги на гражданските потребители. Включването на въздухоплаването и управлението на въздушното движение в инициативата за военна мобилност, както е отразено в последното актуализиране на военните изисквания¹⁷, е признание на значението им за преодоляване на пропуските в оперативната съвместимост. При условие че Регламентът за изпълнение относно изискванията за двойно предназначение¹⁸ бъде актуализиран в бъдеще, това ще даде възможност на общността на военната авиация да участва в бъдеще в поканите за представяне на предложения по Механизма за свързване на Европа за военната мобилност. Освен това при нарастващото значение на оборудването с двойна употреба ще трябва да бъде отчетена ролята на Агенцията за авиационна безопасност на Европейския съюз (ЕААБ) като орган за гражданско сертифициране.

III — МЕРКИ ЗА РЕГУЛАТОРНА ПОДКРЕПА

А. Разрешения за трансгранично придвижване

21. В програмата от категория А на ЕАО „Оптимизиране на процедурите за разрешаване на трансгранично придвижване в Европа“ процедурите се хармонизират и опростяват и се разработват решения в рамките на териториите, въздушните пространства и вътрешните

¹⁷ Преразгледано приложение II към Военни изисквания за военната мобилност в ЕС и извън него (ST 11373/19) от 27 март 2023 г.

¹⁸ Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1328 на Комисията от 10 август 2021 г. за определяне на изискванията за инфраструктурата, приложими за определени категории действия в областта на инфраструктурата с двойна употреба съгласно Регламент (ЕС) 2021/1153 на Европейския парламент и на Съвета, C/2021/5859, ОВ L 288, 11.8.2021 г.

води на участващите държави членки. На 12 септември 2023 г. Дания стана последната държава, подписала двете технически споразумения: едно за наземната и друго за въздушната област. По този начин техническите споразумения за наземната и въздушната област вече са подписани от 25 допринасящи държави членки, включително Норвегия. Понастоящем допринасящите държави членки разработват с подкрепата на ЕАО техническо споразумение за морската област, като се очаква процедурата по подписване да започне в началото на 2024 г.

22. За да подпомогне изпълнението на подписаните технически споразумения, ЕАО разработи матрица за мониторинг на изпълнението (ММИ), чрез която може да се наблюдава напредъкът по изпълнението на различните дейности по споразуменията. Освен това мрежа от национални звена за контакт за военна мобилност ще предоставя ценна обратна връзка от държавите членки с оглед на бъдещи изменения. ЕАО ще работи съвместно с държавите — членки на ЕС, за да организира симулационно учение или семинар, чрез които ще се улесни пълното прилагане на техническите споразумения и ще се изпита разработеният образец на годишно разрешение за техническите споразумения за наземната област.
23. За да проучи възможностите за обединяване на проектите по линия на ПСС „Военна мобилност“ и „Мрежа от логистични центрове“, на 5 юли 2023 г. ЕАО организира първа среща с координиращите държави членки. Въз основа на резултатите ЕАО ще извърши допълнително проучване на възможностите заедно с участващите държави членки. Освен това между представителите на проекти бяха постигнати споразумения да се осигури взаимно участие в заседанията им с цел насърчаване на полезните взаимодействия и координацията.

Б. Цифровизация на логистичните процеси

24. Годишната работна програма на Европейския фонд за отбрана за 2021 г. включваше предложение за разработването на цифрова система за бърз и сигурен обмен на информация, свързана с военната мобилност (наричана по-нататък „SDMMS“). Комисията обяви спечелилия търга участник на 21 юли 2022 г.: това е консорциум, ръководен от Естония, състоящ се от дружества от 9 държави членки¹⁹ и Норвегия, който ще получи финансиране в размер на над 9 милиона евро за разработването на цифровата система. Споразумението за предоставяне на безвъзмездни средства беше подписано в края на декември 2022 г., а през януари 2023 г. се състоя първата среща. Общата продължителност на проекта е 30 месеца, поради което цифровата система за сигурен и бърз обмен на информация, свързана с военната мобилност, следва да бъде на разположение до средата на 2025 г. Тази цифрова система ще улесни прекия и сигурен обмен на информация между участващите правителства, които изискват и одобряват всяко придвижване на военни части.
25. Основният акцент на проекта SDMMS през първата година беше създаването на работна структура и пълното включване на всички заинтересовани страни в проекта. Целта е до края на първата година на проекта да се постигне съгласие по всички функционални и нефункционални изисквания, за да се определят подробните цели и планове за етапа на изпълнение на проекта. Освен това ще бъде разработен план за оперативните ползи и разходите, за да се оцени по-добре остойностяването на промените, които ще бъдат въведени в системата. Всичко това е важна основа за предстоящото разработване на цялата система.

¹⁹ Литва, Германия, Естония, България, Полша, Люксембург, Румъния, Чешката република, Латвия.

В. Митници

26. ЕАО работи съвместно с Комисията и допринасящите държави членки за преразглеждането на „Оценка на потребностите, ползите и рисковете за разработването на военна митническа система (ВМС)“, която ще представлява основата на всички по-нататъшни усилия. Едновременно с това Комисията очаква първите осезаеми резултати от проекта за SDMMMS, преди да започне с подготовката на правни изменения на митническото законодателство на ЕС. С правните изменения ще се гарантира наличието на правна рамка за използването на системата от държавите членки и съответствието на системата с митническите процедури, установени в митническото законодателство на ЕС.

Г. Подобро логистично осигуряване

27. С оглед на създаването на концепция за логистична ИТ мрежа в целия ЕС, чрез която да се обменят логистични данни между различните участници, през първата половина на 2023 г. ЕАО представи констатациите от проучване за картографиране на националните логистични ИТ системи и софтуера за планиране на ресурсите на предприятието (ERP), включително националните възможности за локализиране и проследяване и други ИТ приложения, като функционалните логистични услуги на НАТО (LOGFAS). Констатациите от проучването ще послужат като основа за второ проучване, чиято цел е да се осигури концепция за създаване на обединена логистична комуникационна мрежа.
28. Във връзка с използването на производство с изграждане чрез наслявяване — в контекста на военната логистика известно като 3D печат — създаденият наскоро проект на ЕАО от категория Б „Производство с изграждане чрез наслявяване“ има за цел да се разработят и определят общи стандарти с оглед подобряване на оперативната съвместимост. В подкрепа на тези дейности ЕАО проведе различни проучвания, които бяха представени през 2023 г. В тази връзка в едно от проучванията бяха представени насоки за въоръжените сили от правна гледна точка относно използването на решения за производство с изграждане чрез наслявяване в различни военни сценарии.

IV — УСТОЙЧИВОСТ И ГОТОВНОСТ

А. Способности за стратегически транспорт

29. В съответствие със стратегическия компас²⁰ държавите — членки на ЕС, се споразумяха да засилят сътрудничеството и координацията във въздушната област чрез развиване на способността за съвместно предприемане на операции за въздушна сигурност, включително въздушна подкрепа, спасяване и евакуация, наблюдение и задачи за оказване на помощ при бедствия. За да се улесни координираното използване на военни въздухоплавателни средства в подкрепа на мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО), държавите — членки на ЕС, възнамеряват също така да засилят сътрудничеството и партньорството между ЕС и многостранните структури и инициативи във въздушната област, като например Европейското командване на Военнотранспортната авиация (ЕАТС). Във връзка с това ВСЕС и участващите в ЕАТС държави²¹ подписаха техническо споразумение на 28 юни 2023 г. С това техническо споразумение се стандартизират процедурите за улесняване на достъпа на ВСЕС до услугите за въздушен транспорт на ЕАТС в полза на военните мисии и операции на ЕС по линия на ОПСО за стратегическа авиомедицинска евакуация и въздушен транспорт. В спешни случаи други участници от ЕС,

²⁰ Стратегически компас за сигурността и отбраната — За Европейски съюз, който защитава своите граждани, ценности и интереси и допринася за международния мир и сигурност, ST 7371/22 от 21 март 2022 г.

²¹ Белгия, Германия, Испания, Италия, Люксембург, Нидерландия и Франция.

например способностите за планиране и провеждане на граждански операции по линия на ОПСО и центъра за реакция при кризи в случай на консулска криза, също биха могли да се възползват от тези процедури. Седемте държави от ЕАТС са определили еквивалентните летателни часове (EFH), които се предоставят на ВСЕС безвъзмездно и на доброволен принцип с цел изпитване на тези процедури в продължение на една година.

Сътрудничеството между ВСЕС и ЕАТС ще послужи като първа стъпка към по-задълбочено сътрудничество между двете структури. Освен това тази техническа помощ може да служи като модел за подражание за други проекти и инициативи, като например улесняването на разгръщането на капацитета на ЕС за бързо развърщане²².

30. Продължава работата в рамките на ЕАО за развиване на необходимите способности за морски и въздушен транспорт/въздушен транспорт в съответствие с доклада от 2020 г. относно координирания годишен преглед на отбраната и в сътрудничество със съответните проекти по линия на ПСС. По проекта за среден тактически товарен летателен апарат на бъдещето се разработва документ с насоки за промишлено развитие, както и проучване, което ще бъде финансирано по работната програма на Европейския фонд за отбрана за 2022 г. По проекта за стратегически въздушен транспорт за извънгабаритни товари се разработват общи изисквания на високо равнище, а поканата за проучване в тази област в рамките на работната програма на Европейския фонд за отбрана за 2023 г. е отворена за представяне на предложения за проекти. Проектът за среден вертолет от следващо поколение стартира през юни 2023 г. и понастоящем по този проект се събира информация от държавите членки за бъдещите им планове за вертолети както по отношение на модернизирането на съществуващите флотове, така и по отношение на разработването на нови платформи.
31. Що се отнася до необходимостта от специализиран железопътен транспорт за военни цели, съвместните усилия между държавите — членки на ЕС, Комисията и ЕАО доведоха до включването на разпоредби в предложението за регламент относно използването на железопътния инфраструктурен капацитет²³, чрез които се създава възможност за приоритизиране на движението на военни части при определени условия. Освен това ЕАО скоро ще започне проучване на железопътния капацитет на ЕС, за да направи преглед на съществуващия капацитет на националните и търговските железопътни активи, които се използват от военните сили, с цел да се определят възможните изисквания за специализираните железопътни транспортни средства и железопътната инфраструктура за военни цели.

Б. Защита срещу рискове за сигурността

32. По искане на Съвета²⁴ Комисията, групата за сътрудничество в областта на мрежите и информационните системи (МИС) и ЕСВД разработват сценарии за риска, свързан с киберсигурността. Първоначалният акцент е върху сектора на телекомуникациите и сектора на енергетиката. Оценка на други сектори от критично значение обаче, като например транспорта, ще бъде направена в бъдещите издания на учението. Необходима е устойчива и стабилна мрежа за обмен на данни с високо ниво на киберсигурност, за да се подкрепи

²² ЕС разработва капацитет за бързо развърщане на войски в състав до 5000 души. Този капацитет на ЕС за бързо развърщане ще бъде стабилен и гъвкав военен инструмент с променлив мащаб, който допълва широкия инструментариум на ЕС за управление на кризи.

²³ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно използването на железопътния инфраструктурен капацитет в единното европейско железопътно пространство, за изменение на Директива 2012/34/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС) № 913/2010 (ЕС) (COM/2023/443 final).

²⁴ Заключение на Съвета относно установяването на позицията на ЕС в киберпространството; ST09364/22, 23 май 2022 г.

ефективният обмен на цифрови данни между съответните заинтересовани страни и оператори от гражданския и от военния сектор. Такава мрежа би могла да използва инфраструктура на ЕС, например Програмата на Съюза за сигурна свързаност (IRIS²).

33. През януари 2023 г. влезе в сила Директивата относно устойчивостта на критичните субекти²⁵. Въпреки че отбраната е извън нейния обхват, чрез нея ще бъде повишена физическата устойчивост на субектите, които експлоатират критичната инфраструктура в 11 сектора, включително автомобилния, железопътния, въздушния и морския транспорт. Поради това тя допринася за гарантиране на предоставянето на основни услуги в транспортния сектор, които са необходими и за военната мобилност. Ключов стълб на новата рамка на Директивата относно устойчивостта на критичните субекти е Групата по въпросите на устойчивостта на критичните субекти, в рамките на която експерти от държавите членки и служби на Комисията обсъждат, наред с другото, заплахите за критичната инфраструктура. В отговор на повишената заплаха от саботаж във връзка с войната на Русия срещу Украйна, през декември 2022 г., Съветът прие и препоръка относно координиран подход за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура²⁶. Транспортът е определен като един от четирите ключови сектора, към които се отнася препоръката.
34. През юни 2023 г. ЕАО и съответните служби на Комисията представиха резултатите от проучване, в което се оценява въздействието на изменението на климата върху критичната енергийна инфраструктура²⁷, свързана с отбраната, включително върху транспорта. В контекста на консултативния форум за устойчива енергетика в сектора на отбраната и сигурността продължи работата за проучване на начините за увеличаване на използването на възобновяеми енергийни източници в транспорта, включително например чрез анализ на военните изисквания по отношение на основаните на водород решения за тежки военни логистични превозни средства и инфраструктура. Освен това през май 2023 г. ЕАО и съответните служби на Комисията организираха симулационно учение за оценка на въздействието на изменението на климата и на прехода към екологична енергия върху устойчивостта и енергийната сигурност на свързаната с отбраната критична енергийна инфраструктура, включително военната транспортна инфраструктура и способностите на държавите членки.
35. ЕАО непрекъснато подчертава необходимостта от устойчива и стабилна мрежа за обмен на данни с високо равнище на киберсигурност, която да подкрепя ефективния обмен на цифрови данни между съответните заинтересовани страни и оператори от гражданския и от военния сектор.
36. В съответствие със съвместното съобщение „Нови перспектива относно причинно-следствената връзка между климата и сигурността“²⁸, прието през юни 2023 г., ЕСВД, службите на Комисията и ЕАО ще анализират начините за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива във военния транспорт чрез насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници и свързаните с тях технологии.

²⁵ Директива (ЕС) 2022/2557 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за устойчивостта на критичните субекти.

²⁶ Препоръка на Съвета от 8 декември 2022 г. относно координиран подход на равнището на Съюза за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура.

²⁷ <https://eda.europa.eu/publications-and-data/impacts-of-climate-change-on-defence-related-critical-energy-infrastructure>

²⁸ Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета Нова перспектива относно причинно-следствената връзка между климата и сигурността: Справяне с въздействието на изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда върху мира, сигурността и отбраната {JOIN(2023) 19 final}.

V – ПАРТНЬОРСТВА

A. ЕС—НАТО

37. В третата съвместна декларация на ЕС и НАТО, подписана на 10 януари 2023 г. в Брюксел²⁹, се признават постигнатите от ЕС и НАТО резултати в областта на военната мобилност. Продължава редовното провеждане на структурирания диалог между ЕС и НАТО, който обединява всички служители от двете организации. Той се доказва като ефективна рамка за представяне на новия план за действие на ЕС и за обсъждане на съответните области на по-нататъшно сътрудничество с оглед осигуряване на съгласуваност и взаимно укрепване. Проведен беше задълбочен обмен на експертно равнище, по-специално с акцент върху киберустойчивостта и транспортната инфраструктура, което даде възможност на всяка страна да разбере по-добре съответните си приоритети. Освен това представители на НАТО участваха в първата годишна проява за военна мобилност през юни 2023 г., а съвместното командване на НАТО за подкрепа участва на неформална основа в съответните срещи на проекта за военна мобилност по линия на ПСС.
38. Участието на съюзници от НАТО извън ЕС в съответните проекти по линия на ПСС продължава да осигурява добавена стойност, включително от трансатлантическа гледна точка и от гледна точка на ЕС и НАТО. Освен участието на Съединените щати, Канада и Норвегия Съветът одобри Обединеното кралство да бъде поканено да участва в проекта за военна мобилност по линия на ПСС през ноември 2022 г. Сключването на административното споразумение с проекта е в заключителната си фаза. Освен това през март 2023 г. Съветът постигна съгласие да прикани Канада да се присъедини към мрежата от логистични центрове по проекти по линия на ПСС. Административното споразумение за участието на Канада също е в заключителната фаза на сключването си. Представители на тези партньори вече бяха поканени да участват в заседанията на съответните проекти в очакване на финализирането на правните споразумения.
39. През януари 2023 г. председателят на Европейската комисия и генералният секретар на НАТО обявиха създаването на специална работна група на НАТО и ЕС по въпросите на устойчивостта на критичната инфраструктура. На 29 юни 2023 г. работната група на ЕС и НАТО по въпросите на устойчивостта на критичната инфраструктура представи доклад с оценка, в който се очертават настоящите предизвикателства пред сигурността и се представят препоръки за укрепване на устойчивостта на критичната инфраструктура. В него сред четирите ключови сектора (наред с енергетиката, цифровите технологии и космическото пространство), в които следва да бъде засилено сътрудничеството, е включен и транспортът и се прави позоваване на структурирания диалог относно военната мобилност. В доклада се препоръчва по-специално укрепване на сътрудничеството, свързано с транспортната инфраструктура, с цел приспособяване към тежестта, размера или мащаба на военния транспорт.

Б. Връзки с други партньори

40. Като част от процеса на преразглеждане на трансевропейските транспортни мрежи, посочен по-горе, с измененото предложение се разширява обхватът на европейските транспортни коридори (наречени в настоящия регламент „коридори на основната мрежа“) до Украйна и Молдова. Разширяването на коридорите се основава на другите усилия на Съюза за

²⁹ <https://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>

укрепване на транспортната свързаност на тези държави с ЕС, като например инициативата за коридорите на солидарността, стартирана през май 2022 г. от Комисията, за да се помогне на Украйна да запази отворени своите търговски маршрути след блокадата на Русия на украинските пристанища.

VI — ЗАКЛЮЧЕНИЯ И БЪДЕЩИ ДЕЙСТВИЯ

41. Една година след стартирането на плана за действие за военната мобилност 2.0 бяха предприети съответни действия в четирите основни приоритетни области, което показва, че напредъкът продължава, и отразява споделеното усещане за неотложност с оглед на влошаващия се контекст на сигурността. За да се постигне общата цел за добре функционираща мрежа за военна мобилност, всички съответни заинтересовани страни се приканват да продължат съответните си действия като част от координиран подход, обхващащ всички равнища на управление. Актуализираният и засилен ангажимент за осигуряване на военна мобилност от страна на държавите членки, ако това бъде решено от Съвета, би допринесъл допълнително за тази цел, като се надгражда работата по съответните проекти по линия на ПСС в рамките на по-широкия обхват на плана за действие за военната мобилност 2.0.
42. Следващият доклад за напредъка ще бъде представен от върховния представител и Комисията до края на ноември 2024 г.